

Vogel wacht op Schiphol

Maart 2018

Royal Schiphol Group
+31 (0)20 601 2673
schiphol.nl
youtube.com/schiphol

Welcome to Amsterdam Airport

Birdcontroller waakt over vogels en vliegtuigen

Amsterdam Airport Schiphol is gelegen in een polder met veel water, grazige weiden en rijke akkerbouwgebieden. Ook het Amsterdamse Bos, de kust en de duinen liggen in de buurt, evenals de Westeinder- en Vinkeveenseplassen en Nieuwe Meer. Deze factoren zorgen ervoor dat Schiphol een bijzonder aantrekkelijke plaats is voor vogels. Vogels kunnen echter een risico vormen voor vliegtuigen.

Om de vliegveiligheid zo optimaal mogelijk te houden, neemt Schiphol maatregelen om vogels van de vliegtuigen weg te houden. Schiphol heeft 18 'Birdcontrollers' in dienst. Zij zijn 24 uur per dag in het landingsterrein bezig om de vogels te verjagen uit de buurt van de start en landingsbanen.

Schiphol

Ook de grassoorten, struiken en de bomen die Schiphol op haar gebied plant, zorgen er voor dat zo weinig mogelijk vogels op de luchthaven komen. Hiermee worden vogel-aanvaringen (birdstrikes) met vliegtuigen voorkomen.

Vogels kunnen de veiligheid verstoren. Ze vormen een risico voor het vliegverkeer als ze tijdens de start of landing in botsing komen met een vliegtuig.

Het is van groot belang dat de 'aluminium vogels' en de 'echte vogels' uit elkaar worden gehouden. Daarom zet de birdcontroller allerlei verjaagmiddelen in om de aanwezigheid van vogels te ontmoedigen. Niet elke aanvaring leidt overigens direct tot schade aan een vliegtuig.

Habitat management

Een van de belangrijkste maatregelen om het risico op een birdstrike te beperken is het maximaal onaantrekkelijk maken van het landingsterrein

voor vogels. Dit wordt 'habitat (leefomgeving) management' genoemd. Er zijn meerdere soorten vogels die graag op Schiphol bivakkeren omdat er voedsel te vinden is of ze zich beschermd voelen. Het landingsterrein is een plek waar bijna geen mensen komen en door de rust daarmee voor vogels zeer aantrekkelijk.

Schiphol probeert door middel van soorten beplanting (gras, bomen en bossages) het terrein zo in te richten dat het geen vogels aantrekt. Het gras tussen de landingsbanen wordt op Schiphol langer dan normaal in een park of tuin gebruikelijk is gehouden. Het gras in het landingsterrein is overal ongeveer 12 tot 20 cm hoog. Schiphol past een speciale maaimethodiek toe om het gras op de gewenste lengte te houden. Vogels houden niet van hoger gras, omdat het daarin moeilijker is om voedsel te vinden en ze hebben slecht zicht op hun natuurlijke vijanden zoals roofvogels. Ook de grassoort die wordt gebruikt in het landingsterrein is aangepast.

Schiphol

Een luchthaven en natuur worden niet snel met elkaar geassocieerd. Maar Schiphol heeft een bijzondere natuurlijke omgeving: het landingsterrein van 1600 hectare groot. Omdat hier bijna geen mensen komen, komen daar veel soorten flora en fauna voor; meer dan tweehonderd soorten bloemen en planten waaronder een aantal beschermde. En er zijn meer dan zeventig verschillende soorten vogels. Deze krijgen veel aandacht van bijzondere medewerkers van Schiphol: de birdcontrollers.

Er zijn voor Schiphol speciale stugge grasmengsels samengesteld, waar vogels niet van houden. Schiphol experimenteert ook met grassen die helemaal niet eetbaar zijn. Maandelijks worden er 'hotspotrondes' gehouden, om samen met de onderhoudsafdeling te kijken welke locaties vogels aantrekken. Daarmee wordt duidelijk of het beheer van bomen of bossages aangepast moet worden.

Ook wordt het landingsterrein droog gehouden door middel van drainage. Hierdoor wordt na regenval het ontstaan van plassen voorkomen, die ook vogels aantrekken. Bird Control maakt ook watergangen rondom het landingsterrein minder aantrekkelijk voor watervogels, met groene lasers, door lijnen te spannen of skippyballen in de sloten te leggen.

Birdcontroller

De 18 birdcontrollers van Amsterdam Airport Schiphol zorgen er 24 uur per dag, 365 dagen per jaar, voor dat het vliegverkeer zo min mogelijk hinder ondervindt van vogels. Vooral net na het broedseizoen als de jonge en onervaren vogels uitvliegen, de zomerperiode als er rondom de luchthaven geoogst wordt en in het najaar door de vogeltrek, zijn voor de birdcontroller drukke periodes. Het Europees Agentschap voor Luchtvaartveiligheid, EASA, schrijft voor dat luchthavens verantwoordelijk zijn voor het verjagen van vogels tot een hoogte van 60 meter (200ft) voor landend verkeer en tot een hoogte van 150 meter (500ft) voor startend verkeer. De birdcontrollers verjagen de vogels met allerlei hulpmiddelen. Ze rijden met terreinwagens, bijgenaamd Kieviten, continu alle banen af. De start- en landingsbanen worden, voordat ze in gebruik worden genomen, altijd geïnspecteerd

door een birdcontroller. De birdcontrollers hebben radiocontact met de luchtverkeersleiders in de verkeersstoren. Deze waarschuwen de birdcontrollers als piloten een melding doen van vogels rondom de baan. Andersom waarschuwt de birdcontroller de luchtverkeersleiding wanneer ergens vogels worden gesignaleerd die gevaar op kunnen leveren voor het vliegverkeer. De birdcontrollers letten op meer zaken dan alleen de vogels in het landingsterrein. Ze verwijderen vreemde voorwerpen van de start- en landingsbaan, omdat deze gevaar kunnen opleveren voor vliegtuigen. Ook rapporteren ze mankementen of storingen aan bebording, verlichting en verhardingen. Extra aandacht wordt gegeven aan obstakels, zoals bijvoorbeeld kranen bij bouwwerkzaamheden in de buurt van de landingsbanen; deze mogen niet te dicht in de buurt staan. Bij regenval wordt extra gekeken naar plassen op de baan. Wanneer de sneeuwvloot in actie komt rijden de birdcontrollers de sneeuwvloot op de banen voor.

Verjaagmiddelen

De birdcontroller gebruikt verschillende middelen om vogels weg te houden van de start- en landingsbanen. Een lichtkogelpistool verschillende soorten knalmunitie, een angstkreetinstallatie en een groene laser behoren tot de standaarduitrusting.

Er zijn lichtkogels en knalmunitie in verschillende soorten, onder andere een aantal 'gillende keukenmeiden'. Het hangt van het aantal vogels en de vogelsoort af welke lichtkogel wordt gebruikt.

De ene soort schrikt erg van een knal, een andere weer van een gil. De birdcontroller kan ook angstkreeten van de meest voorkomende soorten afspelen. Deze zijn een waarschuwing voor de soortgenoten, die er dan van door gaan. Alle voertuigen van de birdcontrollers zijn tevens

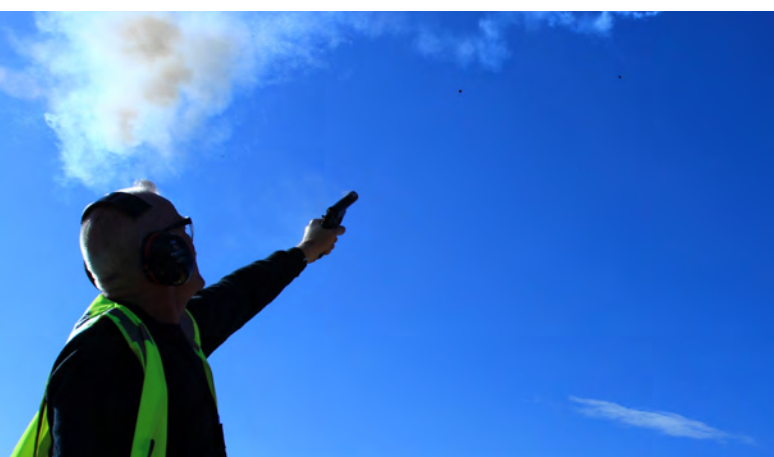

uitgerust met een mobiele groene laser. Dat is een zaklantaarn die groen laserlicht verspreidt en waarmee met name de watervogels uit de sloten verjaagd kunnen worden. De birdcontroller gebruikt ook stationaire verjaagmiddelen zoals gaskanonnen, windmolentjes, birdflashers (spiegeltjes), irritatietape (tape met schittering effect) en scarymans; opblaasbare vogelverschrikkers. Vogels kunnen wennen aan gebruikte verjaagmethoden. Daarom test Schiphol regelmatig nieuwe methodes of middelen uit. Schiphol kent een heleboel verschillende vogelsoorten als min of meer vaste bewoners. Hoewel Schiphol de luchthaven liever helemaal vogelvrij ziet, zijn er bepaalde vogels die zich nauwelijks tot niet laten verjagen. Dit zijn bijvoorbeeld torenvalken, die nestelen in de omgeving van Schiphol en muizen zoeken in het landingsterrein.

Ganzen

In de afgelopen jaren is de ganzenpopulatie rondom Schiphol dankzij de genomen maatregelen stabiel gebleven. Ganzen vormen nog steeds een groot risico voor de vliegveiligheid omdat het grote vogels zijn die in groepen vliegen, terwijl één gans al grote schade aan een vliegtuig kan toebrengen. Sinds 2005 worden er extra maatregelen genomen tegen de ganzen in de omgeving van Schiphol. De ganzen bivakkeren niet in het landingsterrein van Schiphol, maar vliegen op verschillende hoogtes over Schiphol heen. Schiphol test regelmatig nieuwe 'extended range' knalmunitie om te vlucht van ganzen te keren of te weren. Het blijft noodzakelijk dat er extra maatregelen buiten het landingsterrein worden genomen. Schiphol heeft de afgelopen jaren veel onderzoek laten uitvoeren naar de vliegpatronen tussen de slaap-, broed-, rui- en voedselgebieden van ganzen. Deze zijn nu in kaart zijn gebracht zodat nog meer gerichte maatregelen genomen kunnen worden.

Om het aantal ganzen in de omgeving van Schiphol te verkleinen, worden door de provincie Noord-Holland, Wild Beheer Eenheden (WBE), Staatbosbeheer, Landschap Noord-Holland, Recreatiegebied Spaarnwoude en het Amsterdamse Bos ganzeneieren behandeld, zodat ze niet meer uitkomen, en mogen ganzen worden afgeschoten. Ganzen komen in de nazomer hoofdzakelijk naar de Haarlemmermeer om te eten van de oogstresten op de landbouwgronden. In de komende jaren zullen bijna alle agrariërs die rondom Schiphol graan verbouwen de oogstresten versneld onderploegen zodat er in augustus en september geen voedsel voor de ganzen in de nabijheid van Schiphol te vinden is. Ook in de winter zijn er veel ganzen in Nederland, vanuit Scandinavië.

Regiegroep Vogelaanvaringen

In de NRV (Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen) zijn naast het ministerie van Infrastructuur en Milieu en Amsterdam Airport Schiphol de volgende organisaties vertegenwoordigd: de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer, de land- en tuinbouworganisatie LTO Nederland, de Vereniging Natuurmonumenten, mede namens Vogelbescherming Nederland, het ministerie van Defensie en de Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers (VNV). Deze Regiegroep heeft in april 2012 een convenant ondertekend om de ganzenproblematiek gezamenlijk aan te pakken. Naast de al genoemde maatregelen is in het convenant een vier sporen aanpak opgenomen: populatiebeheer, teeltaanpassing, plannen voor aanpassing van natte natuur en innovatieve systemen en maatregelen.

We hebben het vogeldetectiesysteem in 2017 uitgebreid met drie extra radarstations, waardoor we nu radardekking hebben over de hele luchthaven en voor een deel buiten ons terrein. Ook Eindhoven Airport heeft een volledige radardekking. Dit is uniek in Europa.

De NRV heeft in 2017 aanbevelingen gedaan voor de agrarische teelt rond Schiphol. Op de gronden die Schiphol in eigendom heeft wordt begonnen met teelt van gewassen die niet aantrekkelijk zijn voor ganzen. De NRV gaat in 2018 verder in gesprek met boeren over hun teeltsamenstelling.

Vogeltellingen

Met grote regelmaat worden alle vogels in het landingsterrein door de birdcontroller geteld. Zo worden veelvoorkomende soorten en de aantallen bijgehouden. Hierbij worden trends vastgelegd waarop de luchthaven kan anticiperen. Ook kan de luchthaven zo meten of de inzet van de verschillende verjagingsmethodes effectief is op een bepaalde vogelsoort.

De birdcontrollers noteren alle baaninspecties, verjaagacties en gespotte vogels met tablets. Alle informatie wordt digitaal gedeeld, en ze weten van elkaar waar ze zich bevinden. In 2017 zijn de voertuigen van de birdcontrollers zo toegerust dat ze in het terrein de radarbeelden kunnen uitlezen en effectiever actie kunnen ondernemen.

Flora- en Faunawet

De provincie Noord-Holland heeft in het belang van de vliegveiligheid aan Schiphol een ontheffing op de Flora- en Faunawet (die gericht is op de bescherming van wilde dieren en planten) verleend. In bepaalde situaties en onder bepaalde voorwaarden wordt het verjagen en eventueel doden van vogels toegestaan. Van die mogelijkheid wordt zo min mogelijk gebruik gemaakt. Hij wordt alleen gebruikt als alleruiterste redmiddel, als alle andere verjaagmiddelen niet werken.

Rapportage

Regelmatig worden er dode vogels (of delen daarvan) op of nabij de start- en landingsbanden gevonden. De oorzaak van een dode vogel op de baan is niet altijd een directe aanvaring met een vliegtuig. Vaak komen de vogels te dicht in de buurt van een vliegtuig en worden zij tegen de grond geslagen door de luchtwervelingen die van de vleugels van het toestel afkomen. In 2017 vonden er 5,8 vogelaanvaringen per 10.000 vliegtuigbewegingen plaats (in 2016: 6,7).